

การพัฒนาความรู้นิติศาสหาคความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง เพื่อสร้างความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน*

นิลบล ไพเราะ**

มนัสวี อรชุนะกะ**

สุจิตตรา ฤทธิสกุลชัย**

บทคัดย่อ

ในบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ(1)ทราบแนวคิดและองค์ความรู้ของนิติศาสหาคความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องประชาคมอาเซียน (2) จัดทำข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แก่นิติเพื่อสร้างความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้แนวคิดการพัฒนาหรือนักศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ และ แนวคิดการเตรียมความพร้อม เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นิติชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 63 คน

ผลการศึกษา มีดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไป นิติทั้งหมดเลือกเรียนวิชาเกี่ยวกับอาเซียนหรือประเทศสมาชิกอาเซียน 1-2 วิชา ภาษาที่ 3 ที่เลือกเรียน คือ ภาษาจีน สนใจติดตามข่าวสารประเทศสมาชิกอาเซียน 3-4 วันต่อสัปดาห์ และเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนหรือประเทศสมาชิกอาเซียน (2) การวัดความรู้ เรื่องประชาคมอาเซียน คะแนนเต็ม 12 คะแนน นิติได้คะแนนเฉลี่ย 8.29 คะแนน (3) ทักษะคิดต่อการพัฒนานิติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก (4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่าความถี่ในการติดตามข่าวสารมีผลต่อการจัดกลุ่มคะแนนการวัดความรู้ แต่ชั้นปี/เกรดเฉลี่ยรวม/จำนวนวิชา/การเข้าร่วมกิจกรรมไม่มีผล ทั้งนี้ นิติที่มีชั้นปีและเกรดเฉลี่ยรวมแตกต่างกันมีทักษะคิดต่อการพัฒนานิติในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่นิติที่เข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันมีทักษะคิดต่อการพัฒนานิติในภาพรวมแตกต่างกัน (5) ข้อเสนอแนะ วิชาที่นิติต้องการให้วิทยาลัยฯ เปิดสอนอันดับแรก คือ วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ สำหรับคุณสมบัติที่นิติเห็นว่าควรได้รับการพัฒนาเพื่อสร้างความพร้อม ได้แก่ ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะด้านการใช้ภาษาและเทคโนโลยี และนิติเห็นว่าวิทยาลัยฯ ควรผลักดันการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง

คำสำคัญ : ประชาคมอาเซียน / การพัฒนาความรู้ / การเตรียมความพร้อม

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนานิติวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานิติเอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”

** อาจารย์, วิชาเอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Knowledge Development for Readiness to ASEAN Community of International Relations Students, at College of Politics and Governance, Mahasarakham University*

Nilubol Pairoh**

Manaswee Arjunaka**

Suchitra Ritsakulchai**

Abstract

This research aims (1) to explore IR students' knowledge on ASEAN community (2) to make recommendations for improve IR students understanding and perceptions toward ASEAN community. The research finding, according the policy of the Ministry of Education under ASEAN declaration on education applied the concept of Readiness as the framework. The research methods used the questionnaire as a tool to the data from 63 participants (IR students – particularly the upperclassmen such as junior and senior students)

The finding reveals as follow. (1) In general, the sampling group had enrolled at least couple ASEAN - related courses; mostly selected Chinese as the third language; most sampling group followed news on ASEAN three or four days a week; and previously joined ASEAN - related activities. (2) In term of students' score from ASEAN community assessment, its mean is 8.29 points. (3) A result from the opinion test score of IR students, overall is average with exception of the first index (dissemination of news and information) which is strength. (4) From general information, research found that a year of study, average assessment points, ASEAN - related courses enrollment and ASEAN - related activities participation are not effected on the Knowledge about ASEAN community. Yet a frequency of following ASEAN News affects the knowledge. It is worth to note that opinion score of IR students with different years and grades on student development is insignificant, while opinion score of students with different activities opinions on student development is significant. (5) IR students are highly recommend that the College of Politics and Governance should open the English courses for a Political Scientist, which offer critical skills such as English efficiency and encourage students ability to use ASEAN languages including technology to facilitate student skills. Finally, they suggestion for the College of Politics and Governance is College should actively promote English usage on daily basis.

Keywords: ASEAN Community / Knowledge Development / Readiness

* This article is a part of the research, entitled "Undergraduate Student Development for ASEAN Community : A Case study of International Relations Students"

** Lecturer, International Relations, College of Politics and Governance, Mahasarakham University

บทนำ

การศึกษาถือเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกระดับชั้น และนำไปสู่การสร้างรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยประเทศมหาอำนาจรวมถึงประเทศพัฒนาจำนวนมากเห็นความสำคัญของการศึกษาและผลักดันให้ประเทศกำลังพัฒนาส่งเสริมคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศพัฒนาและกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในปลายปี 2558 (ASEAN Community: AC, 2015) ที่ผ่านมานั้น ได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและบรรจุเรื่องการศึกษาไว้ในเสาหลักของประชาคมอาเซียนโดยปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนในเสาหลักที่ 3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ที่เน้นให้ประชาชนแต่ละประเทศอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมเอื้ออาทร เสริมสร้างสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในภูมิภาคให้ดีขึ้น ลดผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในประเทศสมาชิก

ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC Blueprint) ได้กำหนดให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของประชากรในภูมิภาค ทั้งการสร้างโอกาสทางการศึกษา การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเรียนรู้ตลอดชีวิตการส่งเสริมการทำงานที่เหมาะสม การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

ทั้งนี้ อาเซียนได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษามาตั้งแต่ช่วงเริ่มก่อร่างสร้างความร่วมมือ (ในช่วงทศวรรษแรก) และพัฒนาเรื่อยมาถึงแม้ว่าการประชุมผู้นำอาเซียนในสมัยแรกๆจะติดขัดด้วยเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศและปัญหาการเมืองภายในของประเทศสมาชิกก็ตาม โดยแต่ละประเทศได้มีพัฒนาการด้านการศึกษาภายในประเทศเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน หากแต่ความร่วมมือกันยังไม่ปรากฏมากนักในระยะแรก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

แต่ในภายหลังเมื่อความขัดแย้งทางการเมืองได้คลี่คลาย ความร่วมมือจึงได้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงเวลาปัจจุบัน รวมไปถึงปัญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียนที่เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาในภูมิภาคด้วย โดยในภาพรวม นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียนมีจุดเด่นที่คล้ายกันคือ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในงานวิจัยของพัชรราวลัย วงศ์บุญสิน และคณะ(2549 อ้างถึงใน จตุพล ยงสร, 2554, น.47-50) ได้เปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่างๆ ดังตัวอย่างของอินโดนีเซีย มีนโยบายสร้างความเสมอภาคและสร้างโอกาสทางการศึกษา ตอบสนองความจำเป็นทางการศึกษา ส่งเสริมประสิทธิภาพของการศึกษาทั้งในและนอกระบบ มุ่งเน้นการสร้างบุคลิกภาพและองค์ประกอบของความสามารถในด้านต่างๆ ของทรัพยากรมนุษย์ ลิงคโปร์ ยกระดับมาตรฐานการศึกษาสู่ระดับสากล ใช้กระบวนการการเรียนการสอนควบคู่ไปกับผลลัพธ์ทางการศึกษาทั้งด้านคุณภาพและสมรรถภาพเพื่อให้ตอบสนองต่อความสามารถอันหลากหลายของผู้เรียน การมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เข้มข้น การเปลี่ยนจากการประเมินจากภายนอกสู่การเน้นการประเมินจากภายในแต่ละโรงเรียนและสถาบันเพื่อให้สถานศึกษารู้จักตัวเองมากขึ้น เป็นต้น

ในส่วนของการพัฒนาการศึกษาของไทย ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ในขณะนั้น) ได้กล่าวถึง การศึกษา ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการศึกษาเป็นกลไกในการปลูกฝังค่านิยม แนวความคิด ความเข้าใจกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง ความเจริญรุ่งเรือง และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนและของโลก (สอ.สพ. อ้างถึงใน อาเซียน: ASEAN Community, 2556) โดยประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคมอาเซียนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษาคงคู่กันไป

สิ่งที่เป็นรูปธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการ (2555) จัดทำ คือ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการภายใน ปี 2555 - 2558 เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ดังนี้ (1) การให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยรณรงค์ให้ประชากรทุกคนอ่านออกเขียนได้ (2) การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน (3) การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมภายในประเทศ (4) การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (5) การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์

ข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุถึงการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทยว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประเทศไทยเป็น Education Hub และขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา โดยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน เข้าใจความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษา ต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียน นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชน

ในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในประชาคม (ภาณุ วงษ์ถาวรเรือง และ นงศลิณี โมลิทะ, ม.ป.ป.)

ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร นิสิต นักศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีหลายๆ มหาวิทยาลัยที่ตื่นตัวในเรื่องนี้ เริ่มจากหัวข้องานวิจัยของ นิสิตนักศึกษารวมถึงคณาจารย์ของหลายๆ มหาวิทยาลัยที่ศึกษาวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังเช่น งานวิจัยของ ปรัชญา ชูมนานเสียว (2555) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ทำวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้การเป็นประชาคมอาเซียน หรือ งานวิจัยของ คณพศ สิทธิเลิศ และ ทวี โภค เอี่ยมจรรยา (2556) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ ที่ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงงานวิจัยของนักศึกษาหลายๆ สถาบัน เช่น งานของ อรพรรณ สิวานิช (2554) เรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน และ งานของลาวรรณ เมฆจินดา (2557) เรื่องการเตรียมความพร้อมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อมุ่งสู่ตลาดแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปีพ.ศ. 2558 เป็นต้น

นอกจากนั้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากงานวิจัยของ เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (ม.ป.ป.) ได้อธิบายถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากบทสรุปสำหรับผู้บริหารได้กล่าวถึงการผนึกกำลังร่วมกันของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่นการสำรวจผลการเตรียมความพร้อมในช่วงที่ผ่านมาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร(ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่) รวมถึงพัฒนานักศึกษา เพื่อให้มีการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน

สำหรับมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคอย่างที่มีมหาวิทยาลัยมหาสารคามนั้น ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเช่นกัน โดยการพัฒนาจะนำไปสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานที่ใหญ่ขึ้นและมีคู่แข่งที่หลากหลายขึ้นด้วย ซึ่งกิจกรรมที่ผ่านมานั้น ในปี 2555 มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ร่วมกับรายการครอบครัวข่าว (ช่อง 3) จัดเวทีเสวนาเรื่อง “เดินหน้าสู่ประชาคมอาเซียน: Moving Toward AEC” โดยความสำคัญของการจัดเวทีเสวนา คือ การเล็งเห็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อสร้างการตื่นตัวให้กับนิสิตนักศึกษาพร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศ

และสำหรับวิทยาลัยการเมืองการปกครองที่รับผิดชอบการเรียนการสอนด้านรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะคณาจารย์ในสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เล็งเห็นถึงภารกิจสำคัญในการจัดการ

เรียนการสอนซึ่งเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการเผยแพร่และให้ความรู้เรื่องอาเซียนและประชาคมอาเซียน แก่นิสิตนักศึกษา ดังนั้นวิทยาลัยการเมืองการปกครอง จึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการมีทักษะและเจตคติที่ดี เพื่อสร้างความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้จากที่มาและความสำคัญข้างต้นจึงนำมาสู่งานวิจัยชิ้นนี้ที่มุ่งศึกษาความเข้าใจของนิสิตเรื่องประชาคมอาเซียน และเพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ของนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบแนวคิดและองค์ความรู้ของนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
2. เพื่อจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความรู้ นิสิตเพื่อสร้างความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

แนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดการพัฒนา นิสิตนักศึกษาเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนตามเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยแนวนโยบาย 5 ประการภายใต้กรอบปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ได้แก่ นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชน เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน(ไพศาล วิชาลาภรณ์, ม.ป.ป.) โดยผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักและใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้างความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2. แนวคิดการเตรียมความพร้อม ที่อธิบายองค์ประกอบของความพร้อมว่าประกอบด้วย 1)องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม 2)องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ปรากฏการณ์ต่างๆ และความสามารถในการตัดสินใจและคิดแก้ปัญหา 3)องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ โอกาสในการหาประสบการณ์ทางสังคม 4)องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความต้องการที่จะเรียนรู้ (Downing and Thackrey อ้างถึงใน พรศ ทวีรัชชัย, 2555, น.11) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของความพร้อมมาใช้ในการอธิบาย

งานวิจัยนี้โดยเฉพาะการพัฒนาองค์ประกอบด้านสติปัญญาเพื่อเสริมสร้างความพร้อมให้กับนิสิตในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ชั้นปีที่ 3 (รหัสสถิติ 54) และ ชั้นปีที่ 4 (รหัสสถิติ 53) จำนวน 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ม.มหาสารคาม สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ชั้นปีที่ 3 ที่เข้าสอบในรายวิชาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และชั้นปีที่ 4 ที่เข้าสอบในรายวิชาการเมืองและนโยบายต่างประเทศของประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

สาเหตุที่เลือกศึกษานิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เนื่องจากตามหลักสูตรการเรียนของสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น กำหนดให้นิสิตทั้งสองชั้นปีต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนั้นการศึกษานิสิตที่เรียนวิชาดังกล่าวมาแล้วจึงเหมาะสมต่อการสอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน และเหมาะสมต่อการวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนได้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่ยังไม่มีโอกาสได้เรียนวิชาในสาขามากนัก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามมีทั้งแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด คือ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยรวม เกรดวิชาภาษาอังกฤษวิชาเกี่ยวกับอาเซียนที่นิสิตเลือกภาษาที่ 3 ที่เลือกเรียน ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนหรือประชาคมอาเซียน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนหรือประเทศสมาชิกอาเซียนความคาดหวังในการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด เช็กรู้ – ผิด เพื่อวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการพัฒนานิสิตตามนโยบาย 4 เรื่อง คือ 1.นโยบายการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร 2.นโยบายการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา 3.นโยบายการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และ 4.นโยบายการเตรียมความพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่

ประชาคมอาเซียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามมีทั้งแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด คือวิชาที่อยากให้วิทยาลัยเปิดเพิ่มเติมเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา คุณสมบัติข้อใดของนิสิตที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อม และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพนิสิต

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลแนวคิดเป็นแบบสอบถามส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยประยุกต์จากแนวนโยบาย 5 ข้อของกระทรวงศึกษาธิการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวมนโยบายข้อ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนักศึกษา กับข้อ 5 การพัฒนาศักยภาพเยาวชนไว้ด้วยกันเป็นคำถามนโยบายข้อ 2 เนื่องจากความใกล้เคียงกันด้านนโยบาย ดังนั้น จึงมีจำนวนคำถามตามจำนวนนโยบาย 4 ด้าน

2) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ และเป็นคำถามปลายปิดเชิงถูก – ผิดเพื่อวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน

3) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำไปถามนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จบการศึกษาไปแล้ว จำนวน 15 คน จากนั้นนำผลการสอบถามมาประมวลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี สร้างเป็นแบบสอบถามในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 4 เพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แบ่งเป็น 2 ลักษณะตามแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลชั้นต้นที่ได้จากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 26 คน รวมเป็น 63 คน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลชั้นรองที่ได้จากหนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนทั้งด้านการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเศรษฐกิจ รวมถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (ข้อมูลจากเว็บไซต์) และรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for Windows) ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดกลุ่ม (Grouping) คำถามปลายเปิดทุกข้อ 2) ลงรหัส (coding) แทนค่าตัวแปรให้เป็นสัญลักษณ์ที่โปรแกรมประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่านค่าได้ 3) นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในกระดาษทำการของโปรแกรมประมวลผล 4) ประมวลผลตามตารางที่ได้ออกแบบไว้แล้ว ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจำเป็นที่ต้องทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลบางข้อเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อมูลข้างต้นเพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น โดยในส่วนของคุณสมบัติที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบนั้นประกอบด้วยข้อมูล 2 ชุด ดังนี้

- 1) ชั้นปี เกรดเฉลี่ย จำนวนวิชาเกี่ยวกับอาเซียน ความถี่ในการรับข่าวสารการเข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนหรือไม่
- 2) ชั้นปี เกรดเฉลี่ย และการเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกันมีผลให้นิสิตมีทัศนคติต่อการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนที่แตกต่างกันหรือไม่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics)นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคุมการบรรยายผลการศึกษา

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน ให้คะแนนถูก-ผิดและใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics)นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้าตอบคำถามถูก ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามผิด ให้ 0 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 12 คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาจัดกลุ่มคะแนน ดังนี้ กลุ่ม 1 คะแนน 11 – 12 จัดอยู่ในกลุ่ม ดีมาก กลุ่ม 2 คะแนน 8 - 10 จัดอยู่ในกลุ่มดี กลุ่ม 3 คะแนน 6 - 7 จัดอยู่ในกลุ่มพอใช้ กลุ่ม 4 คะแนน 0 - 5 จัดอยู่ในกลุ่มควรปรับปรุง

ส่วนที่ 3 ทรรศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

3.1 วิเคราะห์ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป คะแนนการวัดความรู้ และทัศนคติต่อการพัฒนานิติคิดเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Chi-Square t - test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปแปลความหมาย จัดกลุ่มประเด็นสอดคล้องกันแล้วหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พบว่า

จำนวนนิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 26 คน จากจำนวนทั้งหมด 63 คน เกรดเฉลี่ย นิสิตส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ย 3.01–3.50 คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาได้เกรดเฉลี่ย 2.51–3.00 คิดเป็นร้อยละ 23.2 เกรดวิชาภาษาอังกฤษ นิสิตส่วนใหญ่ได้เกรด B หรือ B+ คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาได้เกรดเกรด C หรือ C+ คิดเป็นร้อยละ 35.6 วิชาเกี่ยวกับอาเซียนหรือประเทศสมาชิกอาเซียนที่เลือกเรียน นิสิตส่วนใหญ่เลือกเรียน 1-2 วิชา คิดเป็นร้อยละ 60.3 รองลงมาเลือกเรียน 3-4 วิชา คิดเป็นร้อยละ 28.6 ภาษาที่ 3 ที่เลือกเรียน นิสิตส่วนใหญ่เลือกเรียนภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส คิดเป็นร้อยละ 27.4 ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับประเทศอาเซียน นิสิตส่วนใหญ่ติดตามข่าวสาร 3-4 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมา 0-1 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.8 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนหรือประเทศสมาชิกอาเซียน นิสิตส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 73.0 และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 23.8 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ นิสิตส่วนใหญ่คาดหวังจะเป็นนักการทูตหรือเจ้าหน้าที่ในกระทรวงต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาคาดหวังจะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงานต่างประเทศหรือรับราชการหน่วยงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 33.3

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) พบว่า

ในการวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจำนวน 63 คน ทดสอบความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนได้คะแนนเฉลี่ย 8.29 โดยมีคะแนนสูงสุดคือ 11 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุด คือ 5 คะแนน

นิสิตส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มดี คือ ได้คะแนนการวัดผล 8 – 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาจัดอยู่ในกลุ่มพอใช้ คือ ได้คะแนนการวัดผล 6 – 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 19.0

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พบว่า

ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิต เพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตตามนโยบายข้อ 2 – 4 อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงนโยบายข้อ 1 เรื่องการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) ดูได้จากตาราง

ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน (โดยรวม)

ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นโยบายการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	3.81	.670	มาก
2. นโยบายการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา	3.09	.737	ปานกลาง
3. นโยบายการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	3.07	.813	ปานกลาง
4. นโยบายการเตรียมความพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา	2.93	.931	ปานกลาง
รวม	3.23	.647	ปานกลาง

ทัศนคติตามนโยบายข้อ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คืออาจารย์ผู้สอนมีการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21) สาขา/เอกมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79) วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนไปสู่บุคคลภายนอก

(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71) วิทยาลัยมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54)

ทัศนคติตามนโยบายข้อ 2 การพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32) การจัดกิจกรรมหรือการสัมมนาเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบวิชาชีพและการจัดกิจกรรมหรือการสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11) การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83)

ทัศนคติตามนโยบายข้อ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16) การส่งเสริมและฝึกอบรมนิสิตในการประกอบวิชาชีพในอนาคต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในประเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94)

ทัศนคติตามนโยบายข้อ 4 การเตรียมความพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดทำความตกลงรับรองวุฒิการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02) การเปิดวิชาฝึกงานทั้งในประเทศและต่างประเทศและการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94) การทำข้อตกลงร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยและหน่วยงานในต่างประเทศเพื่อรองรับการฝึกงานของนิสิตในต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84)

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป กับ การวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน และ ข้อมูลทั่วไป กับ ทัศนคติต่อการพัฒนานิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า

4.1 ชั้นปี เกรดเฉลี่ยรวม จำนวนวิชาเกี่ยวกับอาเซียน และการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน ตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีผลต่อการจัดกลุ่มคะแนนการวัดความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. > .05) ยกเว้น ตัวแปรความถี่ในการติดตามข่าวสารที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการจัดกลุ่มคะแนนการวัดความรู้ที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. < .05)

4.2 เมื่อใช้การพิจารณาเปรียบเทียบค่าร้อยละประกอบพบว่า นิสิตที่ติดตามข่าวสาร 0 – 1 วันต่อสัปดาห์ มีจำนวน 15 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 จัดอยู่ในกลุ่มดี รองลงมาร้อยละ 33.3 จัดอยู่ใน

กลุ่มพอใช้ ร้อยละ 20 จัดอยู่ในกลุ่มดีมาก และร้อยละ 6.7 จัดอยู่ในกลุ่มควรปรับปรุง ส่วนนิสิตที่ติดตามข่าวสาร 2-4 วันต่อสัปดาห์ มีจำนวน 40 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.5 จัดอยู่ในกลุ่มดี รองลงมาร้อยละ 15.0 จัดอยู่ในกลุ่มพอใช้ และร้อยละ 2.5 จัดอยู่ในกลุ่มควรปรับปรุงส่วนนิสิตที่ติดตามข่าวสาร 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ มีจำนวน 8 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.5 จัดอยู่ในกลุ่มดีและรองลงมาร้อยละ 12.5 จัดอยู่ในกลุ่มพอใช้ตามลำดับ

4.3 นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีชั้นปีแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อทัศนคติการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวม หรืออาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. > .05) และหากพิจารณารายนโยบาย พบว่า มีเพียงนโยบายข้อ 1 เท่านั้นที่ชั้นปีมีผลต่อทัศนคติ กล่าวคือ นิสิตที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อนโยบายการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. < .05) โดยนิสิตชั้นปีที่ 3 จะมีทัศนคติต่อการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนที่ดีกว่า (มีค่าสูงกว่า) นิสิตชั้นปีที่ 4

4.4 นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีเกรดเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อทัศนคติการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวม หรืออาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. > .05)

4.5 นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวม หรืออาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (Sig. < .05) นิสิตที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน จะมีทัศนคติต่อการพัฒนา นิสิตเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนที่ดีกว่า (มีค่าสูงกว่า) นิสิตที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและใช้ค่าความถี่ (Frequency) พบว่า

5.1 นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความประสงค์อยากให้อาจารย์ เปิดวิชาโดยเรียงลำดับ ดังนี้ อันดับ 1 วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักรัฐศาสตร์ร้อยละ 58.73 อันดับ 2 วิชาสนทนาภาษาเพื่อนบ้าน ร้อยละ 38.10 อันดับ 3 วิชาเศรษฐศาสตร์กับการพัฒนาในอาเซียน ร้อยละ 36.51 อันดับ 4 วิชาอาเซียนศึกษา ร้อยละ 30.16 อันดับ 5 วิชาวัฒนธรรมศึกษาในอาเซียน ร้อยละ 23.81

5.2 คุณสมบัติที่นิสิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เห็นว่าควรได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผู้วิจัยเลือกนำเสนอ 5 คุณสมบัติ โดยเรียงลำดับ ดังนี้อันดับ 1 ทักษะภาษาอังกฤษ ร้อยละ 88.89 อันดับ 2 ทักษะด้านการใช้ภาษาและเทคโนโลยี ร้อยละ 42.86 อันดับ 3 ความตระหนักรู้และการติดตามข่าวสารบ้านเมือง ร้อยละ 34.92 อันดับ 4 ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและมารยาท ร้อยละ 26.98 อันดับ 5 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ร้อยละ 22.22

5.3 ในส่วนของข้อคิดเห็นเพิ่มเติม นิสิตได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้ 1. ควรมีการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 ให้เพิ่มขึ้น เพราะนิสิตไทยยังถือว่าเป็นรองด้านภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่มาก 2. ควรจะพัฒนานิสิตให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 3. ปัญหาด้านการใช้ภาษาอังกฤษจากประสบการณ์คนรอบข้าง ทุกคนต่างกลัวที่จะพูดภาษาอังกฤษ ทุกคนฟังไม่ออก ไม่รู้เรื่อง ดังนั้น ควรจะผลักดันและเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและเปรียบเทียบผลคะแนนและการจัดกลุ่มการวัดความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน พบว่านิสิตส่วนใหญ่แม้จะจัดอยู่ในกลุ่มดี คือ ได้คะแนน 8 – 10 คะแนน แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนน 8.29 ที่ได้ก็นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก และข้อที่นิสิตทำคะแนนได้ดีส่วนใหญ่จะเป็นข้อที่เป็นความรู้ทั่วไปมากกว่าข้อที่ลงรายละเอียดเชิงลึก ดังนั้นการพัฒนาความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาคำแนะนำการควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของนิสิตในด้านอื่นๆ

ในเรื่องนี้ บุคลากรสายวิชาการ อาจารย์ที่รับผิดชอบในการสอนทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ควรร่วมกันหารือถึงมาตรการในการพัฒนาความรู้ให้แก่นิสิตในประเด็นดังกล่าว รวมถึงพิจารณาถึงข้อบกพร่องในการเรียนการสอนเพิ่มเติมด้วย ทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย การนำเสนอด้วยภาพรวมถึงสื่อวีดิทัศน์ การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน ทั้งการจัดวิธีการสอน โดยการปฏิบัติจริง การจัดกลุ่มย่อย การจัดอภิปราย รวมถึงการจำลองการจัดประชุม การจัดกิจกรรมวิชาการในวิทยาลัยฯ การพานิสิตออกไปทัศนศึกษานอกห้องเรียนหรือการเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนาวิชาการภายนอก เป็นต้น

ทั้งนี้ ในประเด็นของการพัฒนาความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ สีลาวนิช ที่ได้สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปที่สื่อแนะนำต่อสาธารณะได้ แต่ไม่สามารถตอบรายละเอียดเชิงลึกในข้อมูลเรื่องการย้ายแรงงานและข้อตกลงที่อาเซียนได้จัดทำขึ้นได้อย่างถูกต้องนัก

จากการศึกษาทัศนคติต่อการพัฒนานิเทศของสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและวิทยาลัยการเมืองการปกครองเพื่อเตรียมนิเทศสู่ประชาคมอาเซียนนั้น พบว่าทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทัศนคติส่วนใหญ่ตามนโยบายข้อ 2-4 ที่ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา และการเตรียมความพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา ทั้ง 3 นโยบายจัดอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงจำเป็นที่วิทยาลัยฯ รวมถึงสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะต้องเพิ่มศักยภาพการพัฒนารายข้อให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว อาจเริ่มต้นแก้ปัญหาจากประเด็นที่เป็นปัญหาทั้ง 3 ประเด็น คือ (1) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษา โดยการเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (2) การจัดกิจกรรมหรือการสัมมนาเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบวิชาชีพและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นการพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยการจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ การจัดส่งเสริมและฝึกอบรมนิสิตในการประกอบวิชาชีพในอนาคต การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในประเทศ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ประเด็นการเตรียมความพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษาโดยการจัดทำความตกลงรับรองวุฒิการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ การเปิดวิชาฝึกงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมเปิดเสรีทางการศึกษา การทำข้อตกลงร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยและหน่วยงานในต่างประเทศเพื่อรองรับการฝึกงานของนิสิตในต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณพศ ลิทธิเลิศ และ ทวีโชค เอี่ยมจรูญ (2556) และ ลาวรรณ เมฆจินดา (2557) ที่ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและอาจารย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งการจัดอบรม การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนการประชุมวิชาการ การลงนามทำ MOU เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกงานในประเทศอื่นๆ รวมถึงการเปิดหลักสูตรการสื่อสารในชีวิตประจำวัน หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านเป็นต้น ทั้งนี้ในงานของ ภขพน เชื่อมทอง (2556) ได้เพิ่มประเด็นเรื่อง การจัดสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย เช่นการจัดบอร์ดให้ความรู้ การติดธงประเทศสมาชิก การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นในเรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษและภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนที่ นิสิตมีข้อเสนอแนะอยากให้วิทยาลัยฯ เปิดวิชาสอน 3 อันดับแรกได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษสำหรับ นักรัฐศาสตร์ วิชาสนทนาภาษาเพื่อนบ้าน และวิชาเศรษฐศาสตร์กับการพัฒนาในอาเซียน ซึ่งแผนการปฏิบัติงานในอนาคตคงต้องนำเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยฯ เพื่อ พัฒนาเป็นหลักสูตรต่อไป

สำหรับวิชาภาษาอังกฤษรวมไปถึงความต้องการให้เปิดวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนัก รัฐศาสตร์นั้นสะท้อนให้เห็นว่านิสิตเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษและต้องการพัฒนา ศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของตัวเอง ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (ม.ป.ป.) และงานวิจัยของสถาบันการศึกษาหลายๆ สถาบันที่สะท้อนให้เห็นว่านิสิตนักศึกษา รวมถึงบุคลากรสถาบันการศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษให้มากยิ่งขึ้น เช่นเข้าร่วมการ จัดอบรมทางภาษา เข้าร่วม โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ ร่วมทำกิจกรรมกับ สถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน จัดกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาชาติต่างๆ ในรั้วมหาวิทยาลัย

สำหรับประเด็นคุณสมบัติที่นิสิตเห็นว่าควรได้รับการพัฒนาเพื่อสร้างความพร้อมเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนนั้น ผลการศึกษาสรุปไว้ 5 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะด้านการ ใช้ภาษาและเทคโนโลยี ความตระหนักรู้และการติดตามข่าวสารบ้านเมือง ทักษะการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมและมารยาทในสังคม และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของปรัชญา ชุ่มนาเสียว ที่อธิบายถึงคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษารามคำแหงที่ต้องพัฒนา เพิ่มเติม เช่น ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ด้านทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนสามารถเพิ่มเติมคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ในการเรียนการสอน แต่ละวิชาได้ หรือให้นิสิตคิดสร้างสรรค์กิจกรรมในวิชาเรียน โดยสอดคล้องกับคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ในการ ทำกิจกรรมด้วย อย่างไรก็ตาม ในการอภิปรายผลและนำเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณานั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรต้องมีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลัง ควบคู่ไปกับการพิจารณา ความเป็นไปได้ของการนำไปนำไปปฏิบัติตามความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร ระยะเวลา และ งบประมาณด้วย

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2555). *ถาม-ตอบรอบรู้ AEC 360* [องศา]. กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.
- กัญญาณัฐ กริประเสริฐกุล. (2555). *ก้าวทันอาเซียน*. กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.
- คณพล สิทธิเลิศ และ ทวีโกศ เอี่ยมจรรยา. (2558). *คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. *วารสาร มจร.วิชาการ*, 18 (36), 99 – 114.
- จตุพล ยงศร. (2554). *นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเชิงสหวิทยาการของจอร์จ เบอร์เรเคย์*. *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*, 24 (1), 43 – 58.
- เจสสิกา เกื้อนเกา. (2554). *การดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ณัฐดินัน วรรณารักษ์. (2554). *การศึกษาของไทยในกรอบอาเซียน*. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556 จาก <http://blog.eduzones.com/racchachoengsao/88655>
- ทิวาสวัสดิ์ ดีทองอ่อน. (2555). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในรายวิชาการเรียนรู้สังคมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ปรัชญา ชุ่มนาเสียว. (2555). *ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงสู่การเป็นประชาคมอาเซียน*. *วารสารวิจัยรามคำแหง (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 15 (2), 100 – 109.
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (ม.ป.ป.). *การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี 2558*, รายงานการวิจัย 2554-2555. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก http://web62.sskru.ac.th/UserFiles/File/cufst2011_005.pdf
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.

- พรศ ทิวารัตน์ชัย. (2555). การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัตหีบ เขตฐานทัพเรือ และเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล วิศาลาภรณ์. (ม.ป.ป.). นโยบาย 5 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานตาม ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบการบรรยาย. กระทรวงศึกษาธิการ. (เอกสารอัด สำเนา).
- ภทพน เชื้อมทอง. (2556). การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภานุ วงษ์ถาวรเรือง และ นงศลิณี โมสิกะ. (ม.ป.ป.). การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อ ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.chinnaworn.com/index.php?lay= show&ac= article&Id=539155790&Ntype=1>
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ม.ป.ป.). บทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนด้านวิเทศสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ ระหว่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ปี 2558. ค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.kku.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยรังสิต. (ม.ป.ป.). เตรียมความพร้อมนักศึกษาไทยสู่การเป็นบัณฑิตในฐานะสมาชิก อาเซียน. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก <http://www2.rsu.ac.th/news/readinesstoasean>
- มาลี จูทา. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- ราตรี สิงาม. (2555). การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด องค์การบริหารส่วน จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ถาวรณ เมฆจินดา. (2557). การเตรียมความพร้อมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อมุ่งสู่ ตลาดแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปี พ.ศ. 2558. ปัญหาพิเศษรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด.

- สุคนธ์ สินธพานนท์ และ จินตนา วีรเกียรติสุนทร. (2556). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุเทพ พันประสิทธิ์. (2556). การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน (รายงานโครงการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). เตรียมความพร้อมนักศึกษาไทยสู่การเป็นบัณฑิตในฐานะสมาชิกอาเซียน. ค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556, จาก <http://www2.rsu.ac.th/news/readinesstoasean>
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ. ค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=29058&Key=hotnews>
- อรรรรณ สิวานิช. (2554). ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาดบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อานันท์ แพทย์วงศ์. (2549). แนวทางการพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาดบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อาเซียน : Asean Community. (2556). การเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน รวมบทความการเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียน 10 ประเทศ. ค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.aseantalk.com/index.php?PHPSESSID=cs06ev97s4kga6l4pnqmkt1a0&topic=55.0>
- เอกราช อะมะวัลย์. (2554). การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอรรรณ สรรักษา. (2555). การสำรวจความพร้อมและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.